

május 26.
előjárás...
ny.
estülete az
tetését és a
tetését ha
k vállalatára
10 órakor
árt ajánlati
t zárt aján-
g adhatók
beérkezett
etnek. Elő-
tiller.
feltételek a
egyzői iro-
ó 18 ikán.
járóság.
ás.
i Hitel-
ná-
ve-
ed-
dó.
ett
ek
513-1.1
vonat.
mint tkvi
n folytan
nagybecs-
kir. állam-
ér töke s
jelenlegi
ielégítése
s-a alap-
0. pontja
grehajtást
k. Rani-
lajdonos.
ezen kir.
e község
33., folyt.
glalt:
l-só oszt.
d 1. oszt.
5 3/4 rész
-öl 1-ső
ló egész-
rt egész-
verést el-
bitott fel-
e község-
k napja-
artatni a
t Toma-
község-
hető fel-
gatlanok
adatni.
oznak az
észpenz-
okban a
g mint
február
enicz.
ajbíró.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 122. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ----- 24 kor.
Félévre ----- 12 "
Negyedévre ----- 6 "
Egy hóra ----- 2 "
— Egyes szám ára 8 —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadták el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda május 27.

Törvény az egészségről.

— május 27.

Nagyfontosságú törvényjavaslatot terjesztett be tegnap Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a képviselőház elé.

A közegészségügy rendezéséről szóló javaslat, amely megoldani kívánja a hosszú évek óta fölpanaszolt bajokat, amelyek az ország közegészségügyét már szinte szegényletessé és veszedelmessé tették.

A köztudatban ez a javaslat úgy honosodott meg, mint a „a községi és körorvosok fizetésrendezése”, de ez csak egyik — bár tagadhatatlanul nagy horderejű — vonatkozása a benyújtott javaslatnak. Mert az orvosok szempontjából nemcsak az orvosi hivatás méltósága, hanem nagy és nehéz munkájuk joggal megkövetelt ellenértéke szempontjából is kötelességet teljesít a törvényhozás, amikor a községi és körorvosok megélhetésének feltételét biztosítja. Azonban ennél sokkal szélesebb kört érint ez a fizetésrendezés szociális és közegészségügyi kihatásában. Orvost ad ez a javaslat az ország olyan vidékeinek, ahol a gyermek és a felnőtt ember tömegesen pusztul el betegségben orvosi segítség híjával.

A ma érvényben levő 1876-iki közegészségügyi törvény nem biztosította azt, hogy az ország minden vidékén valóban legyen orvos, aki a gyakorlatban érvényt szerez a törvényben lefektetett célszabványoknak. A községi és körorvosok fizetésének a minimuma sem volt meghatározva, úgy, hogy az országban rendszerezett 484 községi orvos közül azonban száztizenegyenek a fizetése 1000 koronán alul marad, tíz orvos pedig kétszáz koronánál kisebb évi fizetés mellett működik.

A körorvosok helyzete sem különb. Az állások egyharmadánál a fizetés ezer koronán alul marad és ötvennégy körorvos évenként négyszáz koronánál kisebb fizetést húz.

Ennek a lehetetlen állapotnak a végzetes hatását első sorban az ország közegészségügyi állapotai érezték meg. Az országban némely vármegyében a körorvosi állások többsége állandóan betöltetlen. És szinte szegénykezve írjuk ide, hogy egy olyan vármegye is van, ahol nem akadt pályázó egy körorvosi állásra sem. Ezért nem érheti vád a vármegyéket, melyek kénytelenek voltak a lakosság szegénységét figyelembe venni. De éppen ezért kötelessége az államnak, hogy a maga részéről biztosítsa az orvosok megfelelő megélhetését, a községek újabb terhelése nélkül. Ebben az irányban a javaslat gondoskodása addig megy el a községekben való részesezésben, hogy még a községek létező terhein is könnyít.

A javaslat megállapítja a községi és körorvosok törzsfizetését. Ez a törzsfizetés egységesen ezerhatzszáz korona. De nagy megnyugtató fog bizonyára kelteni, hogy ehhez a fizetéshez ötvenként kétszáz koronával emelkedő korpótlék járul. Ez sem oldaná meg az orvosok kenyérkérdését az egész országra egyenlően megnyugtató módon, mert tudvalevőleg a magán-gyakorlat lehetősége, a szolgálat nehézségei s más szempontok egyes vidékeken orvosi állásainak nagyobb javadalmazását teszik szükségessé. Andrassy javaslatát ezt is biztosítja a helyi pótlékok, személyi pótlékok és rendkívüli segélyek útján.

Az orvosok megfelelő megélhetése ezzel biztosítva van. Meg fog szünni az orvoshiány, mely egyes vidékeken a halandóságot ijesztő módon fokozta.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeltől 6 1/2 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 7 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. A Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig. A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Május 28. Jegyzők ülése.

Junius 15. Közig. bizottság ülése.

— **Áldozó csütörtök.** A keresztyán napok a mai nappal véget értek, erre következőleg holnap üli meg a róm. kath. egyház egyik legjelentősebb és legkedvesebb ünnepét: Krisztus mennybemenetelének napját, áldozó csütörtököt. A holnapi ünnepnapon a nagymise délelőtt 10 órakor lesz s a misét megelőzőleg prédikációt tartanak.

A holnapi istentisztelet alatt a templomi ének- és zenekar Gruber József Miséjét adja elő, Gradualera hegedűn Loccato imáját játsza Szabó Béla, míg Offertoriumra: Signora Piffantini, az olasz társulat kitünő művésznője énekel.

— **Athelyezés.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Jock György sárafalvi és Ludwig Jakab szerbnagyszentmiklósi áll. el. iskolai tanítókat 1908. szept. 1-étől számítólóg kölesönsen athelyezte.

— **Kitüntetett gör. kel. plébános.** Létics György dr. szerb püspök Jakszics Milota szerbcsernyai gör. kel. plébánost a vörös éingulummal tüntette ki.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a csókai népolvasókör alapszabályait jóváhagyta.

— **Utoállítás.** A fősorozásról elmaradt hadkötelesek számára ma délelőtt a Rezsőlaktanyában utóállítás volt, amelyen a következő sorozóbizottság működött közre: Polgári elnök Szilágyi

A „TORONTÁL” tárcája.

Egy történet.

— Junius hetedike! — szolt Giberni ezredes, egy pillantást vetve a naptárra, mely a tisztisztal felett függött. — Mily gyalázatos dátum!

— Miért? — csodálkoztak a tiszték.

— Ez a nap katonai karriérem legkeseresebbje.

— Beszélje el ezredes ur, mi történt e napon?

— Régi história már ez. Husz éves hadnagy voltam akkor a 137-es dragonyos-ezredben. 1871-ben, a commune leverése után, ezredem Villejuifben állomásozott. Pályámon még újonc voltam, hiszen csak tíz hónapi katonai szolgálatra tekinthettem vissza, de micsoda tíz hónap volt az! Alig hagytam el a saint-cyri iskolát, augusztus már Metzben talált. Gyorsan következtek egymásután ezután Borny Cravelott, Saint-Sebastian, Coincy. Később mint hadifogoly Németországba kerültem, de innen csakhamar kiszabadultam. Most az Ivry erősség bevételé, utcai harcok, aztán újra Páris körüli csatározás következett. Már egészen beleszoktam a verekedésbe, mikor egyszerre vége szakadt mindennek s megkezdődött a villejuifi egyhangu, unalmas garnizon-élet.

Egy reggel az ezredes rendelt maga elé.

— Ön harminkét emberre egészíti ki szakaszát, hadnagy — mondta — és kilovagol a Vicétre erősséghez. Ott huszonkét kommunardot vesz át, akiket átkísér Versaillesbe. Figyelmeztetem önt a megbízatás felelősségére. A feladat

nehéz és nem veszélytelen. Mikor átveszi őket, töltsen golyóra előtűk s mondja meg nekik, hogy élve, vagy halva, mind a huszonkettőt elviszi oda, ahová parancsolták. Tehát reájuk bizza, hogy melyikük akar utközben meghalni.

Ha valaki nekem előre megmondta volna, hogy az arany vállrózsák mögött még börtönöri teendőkre is kell vállalkozni, más pályát választottam volna magamnak. De már késő volt elmélkedni. Harminkét dragonyossal az erősség felé indultam tehát csak hamar. Velem volt Baugirard nevű altisztem is.

Az erősség parancsnoka katonás rövidséggel intézte el a dolgot.

— Itt van a huszonkét fogoly és a névjegyzékük. Figyelmeztetem hadnagy urat, hogy Malvina Pechard polgárnőre vigyázzon. Annak idején markotányosné volt a 138-ik zászlóaljnál.

Ennyit mondott a vén ezredes, aztán tisztelgett és sarkon fordult.

Sorra vettem a megláncolt foglyokat s figyelmeztettem őket, hogy viseljék magukat nyugodtan. Az első renitenskedőt, a vett parancs értelmében, kénytelen lennék föbe lövetni.

Ezután vigyázz-t! vezényeltem dragonyosaimnak s a foglyok szemelattára golyóra töltöttem.

A markotányosné, akire figyelmeztettek, ott állt a sor közepén. Gyönyörű, halvány arcú, karsu nő volt. Fekete szemei villogtak, fején nagy tollas baretet viselt. Fekete haja rendetlenül omlott nyakára.

Ennek az isteni teremtésnek látása mély hatást tett rám.

A foglyokat kettős rendbe állítottam, dragonyosaimmal körülvéttem őket és megindultunk.

A hőség rettenetes volt. Volt a foglyok között egy Ledru nevű ember, akinek lába fájt s alig bírta vonszolni magát. Minősítvénye is rossz volt. Parancs szerint kardlapal kellett volna előre hajszolnom, de én megszántam s parancsom ellenére enyhítettem nyomorúságán. Egy vezetőklő hátára tettem fel.

Irgalmasságom láthatólag jó hatást szült a foglyok között. Arcuk kiderült. Fel akartam használni a kedvező alkalmat feladatomból terhének megkönnyítésére s parancsot adtam altisztemnek, hogy oldja meg mindenikük csuklóbékóját.

Ez roppant könnyebbülést szerzett a szerencsétleneknek. Egy kis falun keresztül haladva a koresmában mindenik fogolynak vízzel kevert vörös bort adtattam, hogy a nagy hőség után egy kicsit felüdüljenek.

Mindezt látható háláérzettel fogadták s reméltem, hogy baj nélkül eljutunk Versaillesig.

Csak a markotányosné maradt megközelíthetetlen. Semmi enyhitést nem fogadott el. Békóját le nem engedte venni, az italt visszaütötte. Szemei tüzzikrákat szórtak valahányszor rám tekintett. Egyszer véletlenül melléje kerültem. Akkor az arcomba köpött s valóságos furiává változott át.

En nyugodtan törültem le zsebkendőmmel arcomat s egyetlen szót sem feleltem gyalázkodására. Nyugalommal azonban valóságos őrnaggyá tette őt. Tombolt dühében, aztán levetette magát a földre és kijelentette, hogy nem megy tovább.

Meg kellett állanunk.

Alapított 1870.

Ujdonságok a nyári idényre:
napernyők, kalapvirágok, harisnyák, gyermektrikók, fürdő-
cikkék, gyermek batisztfekjötők. * Játékszerkiállítás.
358-15.12
BENÓ TESTVÉREK
ezelőtt Kokits A. F., divat- és rövidárkereskedés „a pillangóhoz”.
NAGYBEESKEREK.

Telefon 201 sz.

Albert th. megyei főjegyző, polgári orvos dr. Plechl Szilárd, megyei főorvos. A közös hadsereg részéről Meska Ferenc alezredes, dr. Mizera József ezredorvos és Geschek János főhadnagy. A honvédség részéről Vogl Tibor százados, Nagy Géza ezredorvos és Rigó Dezső hadnagy. A sor alá került 30 hadkötelesből 10 vált be.

— **Weiterschan Fülöp temetése.** Az önkéntesség lett Weiterschan Fülöpöt ma délután temették el nagy részvét mellett a Lenautai gyászházban. A temetésen megjelent testületileg a nagybecskereki Bauernverein, a helybeli függetlenségi párt és nagy közönség. A gyászszertartás után az elhunytat a róm. kath. temetőbe vitték ki s ott helyezték örök nyugalomra.

— **Művészet és nyomor.** Őszintén szólva, nem szívesen fogunk az írásokhoz, mert amiről itt hirt adunk, nagy szegénységi bizonyítvány egy város kulturéletről. Mint ugyanis az újságok színházi rovatából és a falragaszokról ismeretes, mintegy két hete Nagybecskereken tartózkodik egy olasz operatársulat. A társulat már hét előadást tartott nálunk olyan válogatott operai műsorral, amilyenhez még alig jutott Nagybecskerek. Az előadások mindegyike kiváló színvonalon állt, a társulat tagjai csupa jó erők, sőt egyik-másika a maga nemében elsőrangú, s az előadásokon a színház mégis kongott az ürességtől. A derék olaszok naiv hitükben azt gondolták, hogy csak úgy özönleni fog a közönség előadásaira, de napról-napra szomorubbant tapasztalják, hogy nálunk nagyon minimális az érdeklődés az igazi művészet iránt s ők bizony csak nagyon keveseknek, sőt egyre kevesebbeknek énekelnek. Minden este fölzenének a nagy mesterek csodaszép áriái, de az ének, a művészet nem csábit közönséget.

Ilyen körülmények között nem csoda, ha a szegény olaszok művészete a nyomorúsággal kerül szoros összefüggésbe. Az a néhány korona, ami esténként befolyt, a társulat tagjainak legszerényebb szükségleteire sem elég s így a társulat valóságosan a legnagyobb nyomorban van. Talán ők szégyellik, ha mit itt kirjuk, pedig a mi szégyenünk, hogy a társulat legtöbb tagja — éheznek.

Nem akarunk most már itt a közönségnek kulturáról, művészetről beszélni, mert most már a művészértársaság odajutott, hogy jótékonyaságra szorul. Nem a művészekhez beszélünk most már, hanem a szívekhez. Segítsen a művészeknek a közönség legalább annyira, hogy el tudjanak menni Nagybecskerekről barátságosabb vidékre.

— Nem akar tovább menni? — kérdeztem hidegen.

— Nem. Öless meg, de egy lépést sem megyek tovább.

Nem volt időm az alkudozásra. Már esteledett s nekem még Versaillesból aznap Villejuifbe kellett visszatérnem.

— Odakötöttem önt egy lóhoz — mondtam.

— Nem bánom.

— Allons! Két dragonyos kösse fel ezt az asszonyt a nyeregbe, Chambenoit mellé!

Chambenoit a legényem volt. Értelmes fiú volt, egyik bérlőnek gyermeke. De a megkötözés nem ment olyan egyszerűen. Az asszony úgy védekezett, mint valami vadállat. Végre azonban mégis fent volt a nyeregben s Chambenoit tréfásan szólt:

— Hátha most megszóktetem ezt a szép hölgyet?

En megnyugodva lovagoltam a menet élére. Alig tettem azonban két lépést a csapattal, a hátam mögött egyszerre sikoltás hallatszott s mindjárt utána egy lövés dördült el.

Rögtön visszavágtattam.

Szegény Chambenoit ott feküdt véresen a ló lábai alatt. A hátába egy tör volt döfve. Ez a markotányos műve volt. Hátulról szurta őt meg. A bünt azonban nyomon követte e bűnhődés.

Az altiszt, mikor Chambenoit-t a nyeregből lefordulni látta s kiállítását hallotta, szó nélkül kivonta revolverét s agyonlőtte a gyilkos asszonyt. Az asszony is ott ült holtan a nyeregben, mert oda volt kötözve a lóhoz. Hát ezért utalatos nekem július hetedike!

O'Monroy.

Bizonyos, hogy többé nem lesznek terhére a nagybecskerekieknek. Azután majd ismét lehet szaválni a társaságokban, hogy Nagybecskereken nincs műveltség.

Nem alamizna kell nekik — s ők nem is tudnak arról, amit mi itt írunk, — csak azt hogy legalább egy előadásra annyi közönségük, illetőleg bevételük legyen, amelynek jövedelméből el tudjanak utazni. Pompás előadást ígérnek ezért holnapra a közönségnek. Előadják Helévy nagy operáját, a „Zsidónót”. Kitünő énekművészet, kiváló előadás várja holnap a közönséget s ha nem adakozott eddig a műérzek, adakozzon holnap a szív s legyen tele a színház. Ha már a művészek nem kellettek, hát szánjuk meg legalább a nyomorgókat.

— **A nagybecskereki tüzoltók tolóletrája.** A nagybecskereki önkéntes tüzoltó-egylet még a múlt esztendő vége felé a budapesti Köhler-cégtől nagy költségen egy tolóletrát szerzett be, amelyről utólag kitudt, hogy nem magyar, hanem külföldi gyártmány. Mivel azonban a költséges tolóletrát a konkrét esetben el kellett fogadni, mert az már megérkezett, a közgyűlés azt határozta, hogy a letrát, hasznavehetőségére nézve egy külön kinevezendő bizottsággal felülvizsgálta, ami tegnap meg is történt. A bizottság, amelyben dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklése alatt Mencezer Árpád szabaddalmi bíró, Szabó Gyula orsz. tüzoltótanfolyami előadó, Herold Ferenc géplakatos, Kupuszárvics Jenő alkaptány, Mencezer Lipót képviselő-testületi tag és Mattanovich György városi jegyző vettek részt, a letrát, annak szerkezetét és hasznavehetőségét teljesen kielégítőnek és kifogástalannak találta.

— **Ideiglenes kinevezések a gör. kel. szerb hitközségnél.** Bogdán Márk és dr. Putnik Száva, mint a temesvári gör. kel. szerb egyházmegye közigazgatási bizottságnak kiküldöttjei, a helybeli szerb hitközségnek mai választmányi gyűlésén ideiglenes elnököknek dr. Gyorgyevits Milost, alelnöknek Risztics Pált, gondnokul pedig Krájev Miklóst nevezték ki.

— **Köszönet.** Egy asztaltársaság 2 koronát adományozott az „Iskolagyermekbarát” egyletnek, melynek vezetősége ez uton nyugtazza köszönettel a nemes adományt.

— **A karlócai kongresszus.** A nagybecskereki gör. kel. szerb hitközségnek mai választmányi ülésén, több kisebb jelentőségű tárgy tárgyalása után, a karlócai kongresszusra kiküldendő választóknak névjegyzékét igazították ki.

— **Harminc éve pénzügyőr.** Mint Nagy-kikindáról írják, ott szép ünnepeltetésben volt tegnap része a város egyik köztisztviselőjében és közszeretben álló polgárának, Váczai József m. kir. pénzügyőri biztosnak, — aki ekkor ünnepelte teljes csendben, családjával és barátai körében szolgálatának 30 éves jubileumát. A jubiléus az alkalommal számos barátja és tisztelője felkereste és melegen üdvözölte; a város nevében Müller József tanácsnok jelent meg az ünnepelt lakásán gratulálni, a r. k. templomban pedig Benner Frigyes lelkeszt tartott csendes misét.

— **Mezőgazdasági tanfolyam tanítók számára.** A földmívelésügyi miniszter a gazdasági ismétlőiskolák vezetésére hivatott néptanítók, illetve szaktanítók gazdasági kiképzése céljából július 20-tól bezárólag augusztus 14-ig az algyógyi, békéscsabai, breznóbányai, csákovári, csikszerepai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karagyi, komáromi, lugosi, nagyszentmiklósi, rimaszombati, szentimrei, szilágyosmlyói és szabadkai földmives iskolákban a múlt évhez hasonlóan 20—20, összesen 300 néptanító, a kecskeméti földmives iskolában pedig 20 gazdasági szaktanítónak részére négy hetes mezőgazdasági tanfolyamot rendez.

— **A menő tanuk.** A lopással vádolt jómádár örömmel jelenti a védőügyvédjének, hogy szerett két aibi-tanuk.

— És mit igazolnak a tanui? — kérdi az ügyvéd. — Az egyik mesésküszik rá, hogy a lopás idején ágyban fekvő beteg voltam, a másik pedig arra, hogy a kérdéses időben beszélt velem a v. rseci vásáron.

— **Menetjegyiroda.** A furdőzési és utazási évad alkalmából felhívjuk olvasóink figyelmét a magyar kir. államvasutak temesvári menetjegyirodájára, ahol mindennemű utazási ügyekben díjtalanul felvilágosítás kapható. Kiadásra kerülnek a menetjegyirodában mindennemű vasuti- és hajójegyek, közvetlen menetjegyek a külföldre mérsékelt áru

körutazási és menettértjegyek, hálókocsi és luxusvonatjegyek, podgyászbiztosítási-kötvények hitellevelek stb. Levélbeni kérelmekre azonnal a „Menetjegyiroda Temesvár” azonnal elintézi.

— **Templomok és iskolák a telepéseknek.** A földmívelésügyi miniszterium kezelése alatt nyolcvan kincstári telepítvényes község van, amelyeknek gazdasági, sőt mondhatnánk, minden közügyét a földmívelési miniszterium gondozza. Legutóbb Gizellafalva és Szapárfalva a földmívelésügyi miniszter templomot építtetett a híveknek. Iskolaépítésre pedig Déva, Magyarbányahelyes, Felsőmuzslya, Almás és Nagykamarás, Hertelendyfalva, Istvánfalva, Végegyháza, Dombiratos, Zimándufalu, Ambrusfalva, Györök, Szapárfalva, Tizvár, Brestye és Nemetpereg kaptak állami segítséget. Szapárfalva és Végegyháza azért részesültek segítséggel, hogy gyermekekmenhelyet létesítsenek. Vadászerdőn az idegen ajku vidéki tanulók részére internátus létesült. Kisiratosnak pedig ahhoz adott a miniszter segítséget, hogy mélyfurasú kutat készíttessen. Jelentékeny segítséggel részesítették a telepés községeket a tenyészállatok bevasárlásával, háziipari műhelyek és tanítások rendezésével. Ott, ahol a viszonyok kedvezőek voltak, a miniszter a telepések részére gyümölcsfákat, szőlővesszőket engedélyezett s rendeltéleg intézkedett, hogy a telepések baromfiállománya jobb fajtaival kicseréltesse. Mindezeknek az intézkedéseknek egyik-másik helyen oly szép sikere volt, hogy a kincstári telepés községek intézményeit és gazdasági lendületét példakép tekintik a környező községek.

— **Fényképészeti készülékek műkedvelőknek.** Mindazoknak, akik a fényképészet, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

Színház, irodalom.

* **Ernani.** A legválogatottabb műsorral próbálgatják az olaszok a közönséget a színházba vonzani, de hiába. Napról-napra üresebb a színház s tegnap is üres ház előtt adta elő a társulat Verdi operáját az Ernani. Az előadás, az összjáték ezuttal is kitünő volt s az egyes szereplők épp úgy kiválóak voltak. A címszerepet Guasco adta nagy sikerrel, Elvira szerepében pedig Signorina Piacentini aratott tetszést gyönyörű énekével. Don Carlos szerepében Belletti pompásan érvényesíthette remek baritonját, míg Giulio kisebb szerepében is nagy hatást keltett ritka szép basszus hangjával. A többi szerepek is jó kezekben voltak s a kevesek, akik eljöttek a színházba, megújuló gyönyörűséggel élvezték az előadást.

* **Akié a föld, azé az ország.** Évtizedekre menő tanulmányozás és munkálkodás előzte meg és juttatta kezünkbe „Akié a föld, azé az ország” című röpiratot, amely munkában a „Porszem” álnév alá rejtőző szerző azzal a régen vajdó s már mintegy tengeri kígyó módjára fejlődött aktuális kérdéssel foglalkozik, amely egész közgazdasági és állampolitikai életünket lekötő látszik: hogy t. i. társadalmunknak miként volna lehetséges gazdaságpolitikai téren egészséges irányban haladni! A kivándorlás nagy aránya — noha most legalább is egy időre szünetel — gondolkodóba ejtethet minden igaz hazafit; a kivándorlás, továbbá a terjedő egy gyermekrendszer népünk számát mindjobban csökkenteti és idővel, ha idejében nem orvosoljuk a bajokat, talán oda süllyedünk a népesedési állapotok tekintetében, ahol Franciaország van, már évtizedek óta. És e mellett a nagyarányú népkivándorlás mellett minden téren annyira megváltoztak közgazdasági és állampolitikai viszonyaink, hogy a sorstól leginkább sújtottak a bekövetkezett drágaság következtében is, ma sokkal nehezebben tudnak ekzsztálni, mint valaha. A most megjelenő munka főalapizméje az, hogy Magyarországon mindenkiféle okos és céltudatos állampolitikai gazdasági és különösen viszonyainknak megfelelő magyar birtokpolitikát kell és pedig lehetőleg azonnal végrehajtani. Az érdekes művecske, amelynek bizonyára sok olvasója lesz, Budapestben a Hornyánszky Viktor nyomdájából került ki s minden könyvkereskedésben megszerezhető; ára 2 korona.

Mindenki használja ki a kedvező alkalmat, a meddig a készlet tart.

Füi öltönyök 4 K.-tól kezdve

Füi felöltő 8 „ „

a legfinomabb kivitelig, mind feltűnően olcsó.

Női- és leány-raglan és felső kabát 5 koronától kezdve

Uri- és leány-kimono és gallér . . 8 „ „

a legfinomabb kivitelig, mind feltűnően olcsó.

Uri öltönyök 15 K.-tól kezdve

Uri felöltő 15 „ „

Telefon 141.

KOVÁCS GÉDEON

275-34.23

angol szabó-műhely.

Telefon 141.

Lapunk legközelebbi száma a közbe eső ünnepnap miatt pénteken a rendes időben fog megjelenni.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma már a rendes négy órás tanácskozás mellett folyt az ülés. Csupa apróbb ügyekkel foglalkozott a Ház, amikkel a képviselők nem is igen törődtek. A fő érdeklődés Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek a válaszó törvény dolgában jelzett nyilatkozata felé irányult, amely nyilatkozat ma meg is történt.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt, aki 10 óra után nyitotta meg az ülést.

Az elnöki előterjesztések után Thoroiczky Viktor báró jelentést tett az appropriációs javaslatról, amelyet a Ház a szombati ülés napirendjére tűzött ki.

Ezután Balogh Ernő, Kovácsy Albert és Fenyvesi Soma előadók tettek jelentést különböző mentelmi ügyekről. Több képviselő kiadtak, köztük dr. Várady Imre nagybecskereki képviselőt párbajügyben.

Csizmazia Endre az igazságügyi és a számvizsgáló bizottság jelentését terjeszti be a Csávossy—Perczel ügyben. A jelentés szerint Csávossy tagadja, hogy neki elszámolási kötelessége lett volna s miután ezt megállapítani nem lehetett, az ügynek egyszerű tudomásul vételét ajánlja.

A Ház tudomásul veszi.

Ezután Czizmazia Endre a büntető törvénykönyvről szóló törvényjavaslatot ismertette.

E közben az idő fél kettő felé járt, tehát áttértek az interpellációkra.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter kért először szót általános figyelem közben. Kijelenti, hogy ma már abban a helyzetben van, hogy Mezőfi Vilmosnak a választói jog betérjesztésére vonatkozó interpellációjára konkrét választ adhat. A választói jogról szóló törvényjavaslatot most a nyári szünet előtt nem terjesztheti be, mert ez az idő sem nem elégséges, — még sürgősség formájában sem — sem nem alkalmas a törvényjavaslat tárgyalására. A választói jogról szóló törvényt az őszi ülészakban fogja betérjeszteni, még pedig az első üléstől számított egy hónappal. A javaslatról sem nyilatkozhat most, azonban őszig a pártokkal mindenesetre megismerteti a törvényjavaslatot. Kéri válasza tudomásul vételét. (Éljenzés.)

Mezőfi Vilmos nem veszi tudomásul a választ, mert nem tudja, bizhat-e a miniszter szavában, aki már tavaszra ígérte betérjeszteni a javaslatot és mégsem terjesztette be. Kívánja, hogy a miniszter azonnal terjesztsze be az általános titkos közvetlen választói jogról szóló törvényt.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter kijelenti, hogy arra el volt készülve, hogy Mezőfi nem veszi tudomásul választát. Erről nem tehet. Az ellen azonban tiltakozik, hogy ő nem tartaná be a szavát. Ő tavaszra precíz ígéretet nem tett, most azonban határozott ígéretet tett, s hogy ha a mondott időben nem terjesztené be a javaslatot, akkor távozik állásából.

A Ház a miniszter választát tudomásul veszi.

Szmrecsányi György a husvágó munkások sztrájkjával kapcsolatos Lujzai véres merénylet dolgában interpellálja a belügyminisztert s kéri, hajlandó-e a legszigorubb rendszabályokat alkalmazni, nevezetesen a szakszervezeteket feloszlatni?

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter rögtön válaszol az interpellációra, s kijelenti, hogy ő mindenkorek szigorral jár el, de ragaszkodik a törvényhez. Fölvilágosítja

Szmrecsányit, hogy a merénylettől a szakszervezetek távol állnak s ezeket ilyen címen feloszlatni nem lehet.

A Ház a miniszter választát tudomásul veszi s ezzel az ülés véget ért.

A királynál.

Budapest, május 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Határozottan konstatalható, hogy a király állapota immár egészség szempontjából semmi kívánni valót sem hagy fenn. A király most már a régi rend szerint végzi dolgait s vasárnap Schönbrunnból Bécsbe megy, ahol június elsején, hétfőn megtartja az általános kihallgatást.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, május 27. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház a pünkösdi ünnep előtt az appropriációs javaslatot és a honvédtisztek fizetésfölemelését fogja tárgyalás alá venni és elintézni. Ezek után az igazságügyminiszter több kisebb előterjesztését, néhány vicinális vasuti javaslatot tárgyal a Ház, amelyekkel úgy remélik, hogy pünkösdi végez a képviselőház. Ez esetben pünkösdi vasárnapján kezdetét veszi a nyári szünet, amely október elejéig tart.

A dánosi cigányok bünpöre.

Budapest, május 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapestvidéki esküdészek ma délig a dánosi rablógyilkos cigányok bűnyüében a főkolompokra nézve már meghozta a verdiktet. E szerint az esküdtek hétnél több igennel gyilkosságban, rablásban és még más egyéb bűnökben bűnösnek mondták ki a hat elsőrendű vádlottat és pedig Lakatos Parnót, Lakatos Dollát, Sztojka Bajkát, Kolompár Balogh Tutát, Német Vranát és Surányi Csoroszyát. E verdikt alapján erre a hat cigányra halálos ítélet vár. A többi tíz másodrendű vádlottakra vonatkozólag az esküdtek még nem hozták meg a verdiktet s az csak késő délutánra várható, míg ítéletet este hoz a bíróság.

A belga választások.

Budapest, május 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brüsseli jelentések szerint a belga választások eredménye már teljesen ismeretes. E szerint az új kamara tagjai között van 87 katolikus, 43 liberális, 35 szocialista és egy keresztény demokrata. A külügyi, iparügyi és vasúti minisztereket újra megválasztották. A szenátus tagjai között van 64 katolikus, 35 liberális és 12 szocialista. A szenátus többsége ennél fogva 14-ről 17-re emelkedett.

Határidő-üzet.

Budapest, május 27. A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra 1908.)	23.12—
Buza (októberre 1908.)	20.72—
Rozs (októberre 1908.)	17.88—
Zab (októberre 1908.)	—
Tengeri (júliusra)	13.50—
Tengeri (májusra)	13.40—

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

A közönség köréből.

(E rovat alatt közérdekű felszólalásokat díjtalanul közlünk, de a felelősség a beküldőt terheli.)

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Szíveskedjék a közjó érdekében következő soraimat b. lapjában közzétenni.

Már évek óta általános a panasz, hogy nyáron a fűtca egyik részén, nevezetesen a Szávit-féle háztól felfelé, ahol az udvari csatornák a fűtcaóra ömlenek, csatornákból kipárolgó bűz miatt nem lehet sétálni. Tegnap és tegnapelőtt például hüvös est volt és mégis olyan büzt lehetett érezni, mintha az ember cloákkal mellettel járna.

Csodálom a fűtca arrafelé lakó kereskedőinek orrait, de még inkább csodálom a sétáló közönség nembánomságát. Szitkozódnak, Nagybecskereket higiena tekintetében legutolsó helyre állítják, de senkinek se jut eszébe az illetékes hatósághoz fordulni.

Alulírott már többször bejelentettem ezen sajnálatos állapotot úgy a városi gazdánál, mint a rendőrségnél, figyelmeztettem a városi tisztaság ellenőrzésével megbízott rendőrtisztviselőt is, szoltam már a város összes fórumainak, csak még nem a városi orvosoknak, de még mindig büzlik — Nagybecskereken.

Enyhén szólva, csak mégis szegyenletes, hogy a város azon egyetlen utcáján, hol sétálni lehet, még ezen kis séta-övezet is lehetetlenné van téve ily komisz és mindenesetre egészségrontó bűdösség által.

Ezen néhány csatornát vagy mindennap kitisztíttatni, vagy pedig sürgősen földalattivá kellene átalakíttatni.

Nagybecskerek. 1908. évi május hó 26-án.

Kiváló tisztelettel

G. A.

Nyilttér.

(E rovat alatt közlőitekért nem vállal felelősséget a szerk.)

SARG-féle 60
KALODONT
LECJOBB
FILLER
FOG-CRÈME

Vérköpésben, szivajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből ki derült, hogy ilyeneknek egyedül
Luh Erzsébet-gyógyvíz
ajánlatos fogyasztásra, amely ezek mellett nemcsak a **hugyszervek** betegségeiben legjobb víz, hanem a **legkínzóbb borvíz** és enyhén sós íze miatt mindenki, még a **legkisebb gyermekek is szívesen veszik magukhoz a gyomor és légeső hurutos megbetegedésénél.**
Megrendelhető a forrásbirtoságnál Szolyván (Bereg megye).
473-10.5

Robitschi étvágyat gerjeszt,
Tempel-forrás elősegíti az emésztést és szabályozza az anyagcserét.
Magyarországi főraktár:
Hoffmann József,
Budapest, V., Bathory-utca 8.
248-44

Hársfalva gyógyfürdő.

Klimatikus gyógyhely.

(Vasúti állomás.) Posta és távirada.

230 méter magasságban a tenger színe fölött.

Fürdőidény: Május 1. — Szeptember 30.

Gyönyörű fekvés, ózondus levegő. — Hársfa- és fenyőerdők. — Kényelmes és olcsó ellátás. — Modern berendezés. — Hidegvíz-gyógyintézet — Sós és fenyő belégzőtermék. (Inhalatorium) — Savanyuvizes és vasas ásványvízfürdők. — Orvosi felügyelet alatt álló kitünő vendéglők.

Gyógyvize kitünő hatása:

tüdőbajok, malária (mocsárláz), gége-, hörg- és tüdőhurut, máj- és lépaganatok, hólyaghurut, specifikus a görvélyes csontbántalmaknál. Mindenféle idegbántalmak, fejfájás, migraine, histeria, szédülés, nehéz légzés, hypochondria. Vérbajok, köszvény, görvély, bujakór, delirium trem. potat. Női bajok, fehérfolyás, sápkór, havi zavaroknál.

Részletesebb felvilágosítással szívesen szolgál

a fürdőigazgatóság Hársfalva (Bereg megye)

493-10.2

856. szám. 1908.

512-3.1

Arverési hirdetés.

Csene község részéről ezennel köz-
hírré tétetik, hogy a volt „Szerbcsenei“ határ
vadászati joga

1908. évi augusztus hó 1-ével kezdettel
6 (hat) egymásután következő évre **1908.
évi június hó 15-én d. e. 10 órai** kezdettel
a község háza tanácstermében tartandó
nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek
bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a községi jegyzői
irodában a hivatalos órák alatt megtekin-
thetők.

Kelt Csenén, 1908. évi május hó 25.
Kelemen Márton, **Tyirin Oresztia,**
jegyző. bíró.

Eladó, két darab teljesen felszerelt
Johnston kévekötő aratógép

mely 1906. évben szállított
ujjonnan és csak egy napig
iett használva 600 koronáért
darabonként.

Cim e lap kiadóhivatalában.

516-x 2

Meghívás.

Az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult
Országos Központi Hitelszövetkezet köte-
lékébe tartozó toráki hitelszövetkezet, mint
az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja,
1908. évi június hó 15-én délelőtt 9 órakor
a község háza tanácstermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35.
§-a értelmében meghívotnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelen-
tések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a fel-
mentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 2 tagjának választása.
6. Netaláni indítványok.

1907. évi december hó 31-én a tagok száma
317, üzletrészeinek száma pedig 412 volt; az év
folyamán belépett 13 tag 31 üzletrészszel, ki-
lépett 20 tag 34 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi
mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztetett
és mindenki által megtekinthető.

Kelt Nagytörökön, 1908. évi május hó
21-én.

515-1.1

Az igazgatóság.

Császári jubileumi ünnepi menet

Bécs, 1908. június 12.

TRIBÜNHELYEK

25 koronától 60 koronáig még kaphatók a

főelárusítóhelyen **Schenker és társa, Bécs,**
I. Schottenring 3. és 18/a,

valamint **Schenker és társa** cég összes fiókjaiban és képviselőinél, épügy
Schelhammer és Schattera cégnél Bécs, I., Stefanplatz 11. A. Ge nuss cég-
nél, Bécs, VII., Mariahilferstrasse 42-48. — Rendelmények az összeg (vala-
mint 60 fillér postadíj) előleges beküldése mellett pontosan eszközöltetnek.

504-5.2

A ki szép akar lenni,
használja egyedül a **Hajós-féle**
aradi ibolya-crémel,

mert a világ minden részéből jövő
hálaíratok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem lehetnek.

Szeplő, májfolt, bíbires, bőrvörösséget
és mindennemű arctisztatlanságot
— varázsszerű gyorsan eltüntet. —

= Egy tégely ára 1 korona. =

Vigyázat! Csakis Hajós-féle aradi készítményeket
tessek kérni és vásárolni.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerüzében, **ARAD.**

Főraktár: **Nagybecskereken,**
MELKUH DEZSŐ drogeriájában.
Továbbá minden gyógyszerüzben, illatszer-
üzlet és drogeriában.

324-20.19)

212. szám. 1908.

Dolac község előjáróságától.

Árlejtési hirdetés.

Dolac község képviselőtestülete az
iskolatelken **melléképületek építését** és a
közlegelőn **sértésosztató készíttetését** ha-
tározván, ezek összmunkálatainak vállalatára
1908. évi június hó 14-én d. e. 10 órakor
Dolac község házában tartandó zárt ajánlati
verseny tárgyalás hirdették.

Az 5% bánatpénzzel ellátott zárt aján-
latok a kitűzött nap reggeli 9 óráig adhatók
be s később, avagy távirati uton beérkezett
ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Elő-
írányzott összeg 3994 kor. 04 fillér.

A terv, a költségvetés és feltételek a
hivatalos órák alatt a község jegyzői iro-
dájában megtekinthetők.

Dolac, 1908. évi május hó 18-ikán.

503-3.3

Az előjáróság.

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Ha szép és jó cipőt akar,
akkor csakis az egyedül nálam kapható
debreceni cipőket vegyen,

mely minden más gyárt-
mányt felülmul.

Ugyiszintén
**amerikai cipő-külön-
legességek**
raktára.

363-50.2)

Valódi brünni szövetek

• az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfruhá- hoz (Kabát, nad- rág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elégendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért,
színtűgy felöltőszövetet, turistalódent, selyem-
kamránt stb. stb. gyári árakon küld a mint meg-
bízható és szőlő cég mindenütt ismert posz-
gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magányos élvez, ha
szövetkészletét közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári áron rendel meg, igen jelentékeny.
Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.
Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb
rendelésnél is, teljesen friss áruban.

226-40.2)

655. bk. 1908. sz.

505-1.1

Arverési hirdetés.

Alólirott kir. bir. végrehajtó által köz-
hírré tétetik, miszerint a tek. budapesti
VI. ker. kir. járásbíróóság 1908. évi április
hó 24-én és a bécsi cs. kir. kereskedelmi
bíróóság 1908. évi április hó 24-ik napján
kelt Sp. IX. 533. és Cb. 269/3. számú
végzésével megkeresett nagybecskereki kir.
jár. bir.-nak 1908. évi április hó 24. napján
V. 712. és 719. szám alatt kelt végzése
folytán Waldapfel Marcell budapesti (VII.,
Erzsébet-körut 38. sz.) és dr. Emil Ernst
Huhner bécsi (VI., Mariahilferstrasse 99./sz.)
ügyvéd által képviselt Heiszler Marcell
budapesti és Schunek és Bauer bécsi cég-
nek Keksz Henrik nagybecskereki lakos-
nál 68 korona 60 fillér és 44 korona
s járulékaik iránt biztosítási végrehajtás
utján 1908. évi április hó 29-ik napján
Nagybecskereken lefoglalt, 680 koronára
becsült butorokból álló ingók Nagybecske-
reken alperes üzletében (Hunyady (fő)-utca)
bírói árverésen készpénzfizetése mellett
leendő eladatása **1908. évi június hó 13-ik
napjának d. u. 3 órájára** tüzetett ki, az 1908
évi V. 729/3. szám alatt kelt végzése alap-
ján az árverés elrendeltetvén, annak az
alap-, illetve felülfoglaltatók követelése
erejéig is, 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a
értelmében, amennyiben törvényes zálog-
jogot nyertek volna, meg fog tartatni

Együttal felhívotnak mindazok, kik az
elárverezendő ingóságok vételárából a végre-
hajtató követelését megelőző kielégítéshez
jogot tartanak, de az, ha részükre a fogla-
lás korábban eszközöltetett, a végrehajtási
iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is,
ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti
viszonyon alapszik és ezen törvényes zá-
logjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben
meg van ugyan említve, azonban a köve-
telés összege ugyanott kitéve nincs, mi-
szerint az 1881: LX. t. c. 111. §-ához ké-
pest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig
alólirott egy példányban írásban adják
be, avagy szóval jelentsék be annál is in-
kább, minthogy későbbben bejelentett elsőb-
ségek végrehajtató kielégítését nem gátolva,
igénylők a vételár fölőstegére fognak uta-
sítottatni.

Nagybecskereken, 1908. évi május 24.

Kiss István,

kir. bir. végrehajtó.

Egy különbejáratu,
szép butorozott szoba
Váraljai-utca 39. sz. a.
azonnal kiadó.

511-6.2